

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

РУДНИЧЕНКО Світлана - кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0000-0001-5259-9682>
DOI 10.32782/NP.2021.3.29

Правоохоронні органи України покликані захищати права громадян та безпосередньо всіх людей, які перебувають у вітчизняному правовому полі. Вагомою складовою правоохоронної системи є діяльність дільничних офіцерів поліції. Саме вони перебувають у безпосередній близькості до населення для забезпечення профілактичних заходів. Адже злагоджена та ефективна превентивна робота це запорука безпечного суспільства та зменшення фактів вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень. Дільничні офіцери поліції як вид державної діяльності, тобто як структурний підрозділ Національної поліції, покликаний врегульовувати основні соціально-правові потреби населення України. Їх основні напрямки діяльності, які націлено на охорону публічного порядку і боротьбу зі злочинністю, визначенні в чинних нормативно-правових актах, але не можна стверджувати що всі сфери суспільного життя можуть охопити дільничні офіцери та повноцінно здійснювати превентивні заходи для попередження правопорушень.

Ключові слова: законодавство, дільничні офіцери поліції, національна поліція, превентивна функція поліції.

Постановка проблеми

Процес реформування Національної поліції України почався в 2015 році, але багато нововведень впроваджується і в умовах сьогодення. Актуальним залишається проблема взаємодії поліції з населенням безпосередньо через дільничних офіцерів поліції.

Дану проблему вивчало багато вітчизняних вчених, серед них і такі як В. Б. Авер'янов, В. О. Басс, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, А. А. Бова, Ф. А. Буарі, В. І. Варивода, О. В. Джафарова, Д. С. Каблов, В. В. Ковальська, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, М. В. Лошицький, О. П. Поволоцький, О. В. Покоłodна, В. О. Соколов, Ю. О. Свеженцева, В. В. Сукачов, В. Д. Сущенко, В. Т. Томін, І. Ч. Шушкевич та ін.

Виклад основного матеріалу

Актуальні зміни у вітчизняному українському суспільстві та в його головних сферах (політичній та економічній) закономірно впливають на процес формування нових взаємовідносин між державою, її інституціями та громадянським суспільством. Налагоджена взаємодія органів державної влади і суспільства як злагодженого механізму – передумова стабільності та сталого розвитку кожної держави. Оскільки розв'язання проблем держави спільно із її соціумом є ознакою демократичного суспільства. Поліція покликана захищати права та свободи громадян незалежно від їх соціального статусу та інших розрізнявальних ознак, і без налагодженої взаємодії із іншими державними органами це робити неможливо. Адже всі державні інститути мають працювати як єдиний механізм [1, с. 7]. Одним із основоположних принципів діяльності поліції є взаємодія з населенням на засадах партнерства, який полягає в тісній співпраці з населенням, територіальними громадами,

громадськими об'єднаннями та спрямована на задоволення їхніх потреб.

На початку реформування правоохоронних органів було вибрано хибний напрямок щодо оптимізації відділів поліції та поліцейських в цілому що призвело до значного скорочення кадрів і саме в превентивних підрозділах серед дільничних офіцерів поліції. Але з роками спираючись на досвід закордонних партнерів в рамках адаптації законодавства до законодавства Європейського союзу було прийнято рішення про створення національного проекту "Поліцейський офіцер громади".

Цей проект стартував в 2019 році. Наразі вже більше і більше областей мають на своїй території таких офіцерів, оскільки це допомогло вирішити велику проблему взаємодії поліції та суспільства безпосередньо в сільській місцевості. Це допомагає своєчасно реагувати на правопорушення та визначати причин та/або умови учинення правопорушень, планування превентивних заходів на території обслуговування з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад [2].

Дільничні офіцери в сільській місцевості та у великих містах мають спільно із органами місцевого самоврядування впроваджувати спільні проекти або спільні заходи, спрямовані на превентивні заходи з метою попередження вчинення правопорушень. Так норми щодо проведення спільних проектів, програм і заходів відповідають ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію», де зазначено, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб, а також п. 18 Європейського кодексу поліцейської етики 2001 року, у якому визначено, що поліція має бути організована в такий спосіб, щоб сприяла міцним зв'язкам поліції з громадськістю і, за потреби, – ефективній співпраці з населенням.

Не можемо не згадати, що на початковому етапі реформування правоохоронних органів значна кількість експертів наголошували на тому, що не лише правоохоронні органи, а й безпосередньо громада має пі-

клуватися про безпеку її членів. Цей процес має місце у всіх державах що мають розвинуте демократичне суспільство. Водночас те, якою саме має бути зазначена співучасть громади, донині залишається предметом дискусій з-поміж політиків, зокрема очільників відповідних міністерств [3]. Адже безпосередньо сам дільничний офіцер поліції має бути в курсі всіх нагальних питань які потребують вирішення на території обслуговування. В його інтересах сприяння їх вирішення щоб запобігти у майбутньому більш негативних наслідків або вчиненню правопорушень на території обслуговування.

Наприклад, це може бути сприяння у пошуку роботи особі що звільнилась із місць позбавлення волі, щоб в подальшому зменшити ризики вчинення правопорушень цією особою через брак коштів на речі першої необхідності.

Або наприклад, винесення пропозиції на сесію засідання депутатів органу місцевого самоврядування для виділення коштів на закупівлю камер відеоспостереження та їх встановлення для профілактики правопорушень та зниженню рівня крадіжок та інших правопорушень. Адже після проведення відповідних заходів та налагодженню взаємодії поліції та громади навіть місцеві підприємці та прості місцеві жителі будуть мати бажання допомогти дільничному офіцеру поліції для більш ефективного виконання службових обов'язків останнім [4].

Саме для забезпечення стабільної системи безпеки, запобігання злочинності в кожній малій і середній громаді було прийнято вірне рішення про заснування інституту «поліцейський громади». Найбільш великою проблемою правоохоронних органів у відповідній сфері є відсутність окремого закону, який би регулював діяльність саме цих поліцейських громад, бо їх повноваження хоч і схожі із дільничними офіцерами, але все ж досить відрізняються в сфері підпорядкування та фінансуванні. Не вирішеною проблемою у великих містах є кадровий голод в секторах превенції серед дільничних офіцерів поліції.

Адже дільничні офіцери поліції просто фізично не встигають охоплювати дільницю обслуговування не кажучи вже про якісні

профілактичні заходи з метою попередження вчинення правопорушень у різних сферах. Також залишається не вирішеним правове врегулювання діяльності добровільних помічників дільничних офіцерів поліції, так званих добровольців, або народних патрульних. Зокрема, потрібно розробити нормативний документ, який би законодавчо регламентував діяльність громадських (добровільних) помічників дільничних офіцерів поліції як важливого елемента участі громадян в забезпеченні громадської безпеки в громадах України з налагодження співробітництва поліції з населенням, залучення громадян до профілактики правопорушень, боротьби зі злочинністю [6].

Висновки

В умовах існуючих в Україні антисоціальних проявів держава шукає науково обґрунтовані форми і методи максимального зниження їх негативних наслідків, в тому числі вирішення завдань удосконалення охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки та розкриття злочинів та взаємодії правоохоронних органів і суспільства. Визначальне місце у сфері попередження та профілактики злочинів покладено на дільничних офіцерів поліції, які мають забезпечувати превентивні заходи в рамках взаємодії з суспільством. І питання кадрового голоду в превентивних підрозділах поліції є основною актуальною проблемою правоохоронних органів.

Література

1. Хатнюк Ю., Гурковська К.- Зміст та перспективи взаємодії поліції і населення <http://chasycivil.onua.edu.ua/index.php/chc/article/view/449/491>
2. Про Національну поліцію: Закон України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Дослідження роботи «шерифів» в Україні та світі <https://sheriffua.org/news/analitichni-statti/doslidzhennja-roboti-sherifiv-v-ukrajini-ta-sviti>
4. Дільничний у селі на Львівщині встановив 100 камер нагляду. [https://varta1.com.ua/news/na-lvivshhyni-dilnychnyj-ofitser-politsiyi-za-vlasnoyu-initsiatyvoyu-vstanovyv-u-seli-](https://varta1.com.ua/news/na-lvivshhyni-dilnychnyj-ofitser-politsiyi-za-vlasnoyu-initsiatyvoyu-vstanovyv-u-seli-bilshe-sta-kamer-ideosposterezhennya_36444.html)

[bilshe-sta-kamer-ideosposterezhennya_36444.html](https://varta1.com.ua/news/na-lvivshhyni-dilnychnyj-ofitser-politsiyi-za-vlasnoyu-initsiatyvoyu-vstanovyv-u-seli-bilshe-sta-kamer-ideosposterezhennya_36444.html)

5. «Поліцейський офіцер громади» – «пілотний проект» чи повсякденна робота поліції : <http://vgoru.org/index.php/politsiya-dlya-gromadi/item/36132-politseiskyi-ofitserhromady-pilotnyi-proekt-chy-povsiakdennia-robot-politsii>.

References

1. Khatniuk Yu., Gurkovskaya K.- Content and prospects of interaction between the police and the population <http://chasycivil.onua.edu.ua/index.php/chc/article/view/449/491>
2. On the National Police: Law of Ukraine: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Research of the work of “sheriffs” in Ukraine and the world <https://sheriffua.org/news/analitichni-statti/doslidzhennja-roboti-sherifiv-v-ukrajini-ta-sviti>
4. A police officer installed 100 surveillance cameras in a village in the Lviv region. https://varta1.com.ua/news/na-lvivshhyni-dilnychnyj-ofitser-politsiyi-za-vlasnoyu-initsiatyvoyu-vstanovyv-u-seli-bilshe-sta-kamer-ideosposterezhennya_36444.html
5. “Community Police Officer” - “pilot project” or day-to-day work of the police: <http://vgoru.org/index.php/politsiya-dlya-gromadi/item/36132-politseiskyi-ofitserhromady-pilotnyi-proekt-chy-povsiakdennia-robot-police>.

*Rudnychenko Svetlana
Associate Professor of Administrative
Law and Administrative Procedure,
Kherson Faculty, Odessa State
University of Internal Affairs,
Candidate of Law
<https://orcid.org/0000-0001-5259-9682>
Srudnychenko1977@gmail.com*

CURRENT PROBLEMS OF LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES

Law enforcement agencies of Ukraine are called to protect the rights of citizens and directly all people who are in the domestic legal field. An important component of the law enforcement system is the activities of district police officers. They are in the immediate vicinity of the

population to provide preventive measures. After all, coordinated and effective preventive work is the key to a safe society and reducing the number of administrative and criminal offenses. Precinct police officers as a type of state activity, ie as a structural unit of the National Police, designed to address the basic social and legal needs of the population of Ukraine. Their main activities, which are aimed at protecting public order and combating crime, are defined in the current regulations, but it cannot be said that all spheres of public life can cover district officers and fully implement preventive measures to prevent offenses. On November 7, 2015, the National Police of Ukraine was established. In 2016, the name "Service of District Police Officers" appeared. And at the end of July 2017, by order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Instruction on the or-

ganization of the activities of district police officers for № 650 was approved. In accordance with the above-mentioned normative acts, it has been determined that the POLICE STATION OFFICER is a representative of the police at the police station assigned to him. Administrative activity is one of the main areas of work of the district officer, which carries out the practical implementation of laws and regulations in the field of public order. Administrative activity of district police officers is purposeful, organizing executive and administrative activity, which consists in direct, daily, practical implementation of tasks and functions of the state to ensure public safety, protection of public order, fight against crime at the police station.

Key words: legislation, district police officers, national police, preventive police function.